

Hypnotika

- látky navozující spánek
- v nižších dávkách působí sedativně
- ve středních dávkách hypnoticky
- ve vysokých dávkách působí narkoticky
- od málo specifických k více specificky působícím
- řada rizik:
 - intoxikace – náhodná (pomalé vylučování z těla) či úmyslná s cílem zemřít
 - vznik závislosti
 - při náhlém vysazení – až epileptický záchvat, výrazná nespavost, neklidný spánek apod.
- nemělo by být podáváno déle než 2-4 týdny
- žádoucí hypnotika střídat
- nespavost by měla být léčena kauzálně, nikoli symptomatickým ordinováním hypnotika
- stěžuje-li se člověk na nespavost, neznamená to ještě, že málo spí
- volí se podle typu nespavosti

- dělí se do tří generací:

1. Hypnotika I. generace - barbituráty

- málo specifická, působí na mnoho neurotransmitterových systémů
- značné riziko vzniku závislosti, předávkování (s následnou smrtí), při vysazení riziko abstinčního syndromu s epileptickým záchvatem a deliriem

Fenobarbital (Phenaemal)

Chloralhydrát (Chloraldurat, Noctec)

Paraldehyd (Paral, Paraldehyde)

Clomethizol (Heminevrin)

2. Hypnotika II. generace – benzodiazepinová hypnotika

- prodlužují celkovou dobu spánku, urychlují usínání a snižují počet nočních probuzení
- hypnosedativní účinky
- také působí anxiolyticky, myorelaxačně a antikonvulzivně
- při předávkování nepůsobí toxicky
- řada nežádoucích účinků:
 - riziko závislosti
 - po vysazení – abstinční syndrom – úzkost, nespavost, nechutenství, nevolnost, průjem, závratě, fotofobie, dysforie, parestázie, svalové záškuby
 - potencují účinek alkoholu
 - tlumí centrální a periferní složku dechové frekvence
 - v počátku následujícího dne přetrvává ospalost a útlum psychomotoriky
 - dlouhodobé užívání vede k narušení kognitivních funkcí, včetně paměti
 - narušují strukturu fyziologického spánkového cyklu
 - při vysazení se razantně projeví nespavost

2.1. Dlouhodobě působící hypnotika

- vylučovací poločas je delší než 18 hodin

Flurazepam (Staurodorm)

Nitrazepam (Nitrazepam)

Flunitrazepam (Rohypnol)

Quazepam (Doral, Dormalin)

2.2. Střednědobě působící hypnotika

- působení krátkodobě přesahuje do následujícího dne

Temazepam (Levanxol)

Lormetazepam (Loramet)

2.3. Krátkodobě působící hypnotika

Triazolam (Halcion)

Midazolam (Dormicum)

Cinolazepam (Gerodorm)

3. Hypnotika III. generace

- selektivně působící
- po probuzení nepřetrvává ospalost, únava
- nedochází k závislosti
- nenarušují paměť
- nepotencují účinky alkoholu

Zopiklon (Imovane) – vedlejší účinky v podobě hořké pachuti v ústech

Zolpidem (Hypnogen, Stilnox) – velmi dobře snášen

Zaleplon (Sonata) – ke krátkodobé léčbě nespavosti

Hypnoticky také působí:

- některá antidepresiva (Mítazapin, Nefazodon, Trazodon...)
- antipsychotika – současně působí i anticholinergně (Chlorpromazin)
- antihistaminika (Promethazin, Bisulepin aj.)